

Det kongelige kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.

0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

12/8579 /60090/12-A20
&13

Saksbehandler:

Åshild Moen

Dato:

14.12.2012

Telefon:

77 79 15 75

HØRINGSUTTALELSE TIL OPPLÆRINGSLOVEN Forslag til endringer i opplæringsloven

Kap 4: Samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak i individuell plan

Barn og unge med behov for langvarige og koordinerte tjenester er en uensartet gruppe. Det som er felles er at flere tjenester involvert, og at samarbeid mellom disse er nødvendig for å skape et godt tilbud til barnet og familien. I mange tilfeller dekkes behovet ved at det opprettes en ansvarsgruppe, og noen ønsker også en individuell plan.

Retten til individuell plan for denne gruppen har stadig blitt utvidet, og er nå hjemlet i en rekke lover. Både Midtlyngutvalget (NOU 2009:18) og Flatøtutvalget (NOU 2009:22) foreslo at dette også ble hjemlet i opplæringsloven og barnehageloven. Begrunnelsen for dette var at individuell plan har et virkeområde langt ut over helse- og sosialsektoren. Til tross for dette konkluderte Meld.St.18: Læring og fellesskap (2009-2010) med at man *ikke* anbefalte en lovendring som påla skoler og barnehager ansvaret med å være koordinator for individuell plan. Anbefalingene gitt her ligger til grunn for lovforslaget som nå foreligger, med følgende begrunnelse:

- 1) Større arbeidsbyrde og tidsbruk innenfor et område som må sies å ligge utenfor skolens og PP-tjenestens kjerneområde.
- 2) Individuell plan vil ofte følge en person over et lengre tidsperspektiv enn det den enkelte skole og PP-tjenesten gjør, og det anbefales at koordinator av den grunn velges innenfor barnevernet eller helse- og omsorgssektoren som følger tjenestemottakeren uavhengig av skolebytte og opplæringsløp.

I stedet for å pålegge skolene å være koordinatører, går lovendringsforslaget ut på å presisere at skolene har en plikt til å delta i et samarbeid om utarbeiding og oppfølging av den individuelle planens tiltak og mål der dette er nødvendig for å gi elever et godt og helhetlig tjenestetilbud. Høringsnotatet begrunner dette med at skoler av og til ikke samarbeider godt nok om dette. I praksis har koordinerende enhet i Tromsø kommune opplevd få eller ingen problemer på dette området, men vil uttrykke bekymring rundt forslaget som nå foreligger, da vi mener det svekker denne gruppens rettigheter, heller enn å styrke den. Dette utdypes i det følgende.

For barn og unge er skolen den viktigste arenaen i 10-15 år. Barn med funksjonshemminger og annen problematikk krever tilrettelegging i skolen, og skolen må

samarbeide med en rekke ulike instanser for å dekke barnas behov i skolehverdagen. For et barn med fysisk funksjonshemming vil skolen motta veiledning fra fysioterapeut i forhold til undervisning i kroppsøving, mens ergoterapeut bistår skolen med søknad om eventuelle hjelpemidler. Fastleger kan være involvert for barn som må ha medisiner i løpet av skoledagen, og spesialisthelsetjeneste som barnehabilitering og BUP veileder skolens personale i forhold til hvordan de skal møte barnas behov på en best mulig måte. PPT er involvert i de fleste saker, og for barn med mer omfattende problematikk vil samarbeidet også innbefatte kontakt med Statped, samt statlige kompetansesentra innenfor spesialisthelsetjenesten. Utenom tilrettelegging i skolen vil barna ofte bare ha vedtak på støttekontakt, og foreldrene mottar kanskje omsorgslønn, privat avlastning og hjelpestønad, tjenester som ikke behøver å samordnes med det øvrige tilbud barna mottar.

Mange skoler har tradisjon for å kalle inn til ansvarsgruppemøter for disse barna, til tross for at dette ikke er en lovhjemlet plikt. Skolens ansatte møter barna hver dag, og tett kontakt med foreldrene er nødvendig og naturlig. Det er lett å ha oversikt over aktuelle problemstillinger, og relevante tjenesteytere kan kalles inn til møter på skolen, etter behov. Utfordringen kommer når familien ønsker en individuell plan.

En individuell plan er en overordnet plan, en skriftliggjøring av det som skjer i ansvarsgruppa med en oversikt over hvilke tjenesteytere som er involvert, hvilke mål en jobber for og hvem som er ansvarlige for hvilke tiltak. Dersom en IP-koordinator ikke kan «hentes fra» skolen vil knutepunktet for koordinering, etter vår mening, flyttes fra den arena som kjenner barnet best og er viktigste tjenesteyter – til en person med en langt mer perifer rolle i forhold til barnet og familien. Møter og avklaringer må gå via koordinator på utsiden av skolen, noe som bare forsinker prosessen og gjør det mer tungvint for alle parter. Tilbakemeldinger fra koordinatorene i slike saker er at de opplever de har en sekretærfunksjon. Det er fordi deres viktigste oppgave er å kalle inn til møter, avklare saker, skrive referat og videreformidle informasjon.

I lovendringsforslaget framkom to innvendinger mot å pålegge skolene koordinatoransvar. Situasjonen som ble beskrevet stemmer ikke med erfaringer koordinerende enhet har med individuell plan og koordinator for barn i skolen. Som nevnt må skolen samarbeide med en rekke ulike aktører for å tilrettelegge skolehverdagen for barn med spesielle behov. Det er ansvars- og oppgavefordeling mellom disse som er hovedtema på ansvarsgruppemøter og som nedfelles i en individuell plan for disse barna. Det blir derfor for unyansert å påstå at skolen pålegges oppgaver ut over sitt kjerneområde, da koordinering og samarbeidet nettopp er nødvendig for at skolen skal løse sin oppgave. Vedrørende arbeidsbyrde og tidsbruk kan man heller stille spørsmålstegn når man skal pålegge en person utenfor skolen dette ansvaret og begge parter må bruke tid på formidling av informasjon og avklaring av behov som allerede skolen er kjent med. Mange problemstillinger kan også avklares fortløpende dersom koordinator er i skolen, og dermed løses mer effektivt enn om de må samles opp til neste ansvarsgruppemøte. Videre ble det påpekt at andre aktører fulgte barna over et lengre tidsperspektiv, og dermed kunne gi større kontinuitet i koordineringsarbeidet. Det ideelle hadde selvsagt vært koordinatorene som kunne følge barnet og familien over en lang tidsperiode. Dessverre er ikke dette enkelt å få til i praksis. Det er stor utskiftning av ansatte i bl.a. barnevern, helsestasjon, fysio- og ergoterapitjeneste, og for de aller fleste vil skolen være den mest stabile aktør.

Hver kommune skal ha en koordinerende enhet som har systemansvar for individuelle planer, herunder å motta og behandle henvendelser om individuell plan, utpeke og følge opp koordinatorene. Når koordinerende enhet mottar slike henvendelser vil de, dersom behovet for ansvarsgruppe eller individuell plan er tilstede, vurdere hvilken tjenesteyter som er tyngst inne, og som dermed naturlig bør inneha koordinatoransvaret. For noen barn er dette skolen, og dagens lovforslag vil vanskeliggjøre en fornuftig og effektiv

koordinering av tjenester dersom det blir vedtatt. Mange kommuner har allerede løst denne problemstillingen ved et kommunestyrevedtak som sier at «alle som jobber med mennesker kan være koordinatører». Tilbakemeldinger fra kommuner som har innført denne ordningen er god. Den foreslåtte lovendringen presiserer at det ikke vil være noe forbud mot at skoler og PP-tjeneste påtar seg koordinatøransvar, men dessverre tror vi situasjonen kan bli vanskeligere enn den har vært til nå, og vi mener det er et skritt i feil retning.

Vi vil til slutt understreke den koordinerende enhetens ansvar for å bistå med råd og veiledning om tilbud og tjenester, så vel som opplæring i koordinatorrollen. Dette betyr at skolen og andre aktører kan søke hjelp der om problemstillinger skulle oppstå som de ikke har kunnskap og erfaring nok til å løse.

Med vennlig hilsen

Eva T. Olsen
Kommunaldirektør

